

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 658/2017-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 2/2016 z 11. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

6. septembra 2017 sa spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 2/2016 z 11. apríla 2017 a ktorým by napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej 17. júna 2016 medzi obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „postupca“ alebo „navrhovateľ“), a sťažovateľkou bola na sťažovateľku (ako postupníka) postúpená pohľadávka postupcu proti dlžníkovi – Slovenskej republike, Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“), nárok na zaplatenie ktorej mal pôvodnému navrhovateľovi – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný navrhovateľ“) vyplývať z medzitýmneho rozsudku Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 1342/1998-418 z 15. októbra 2003, ktorým rozhodol, že: *„Návrh navrhovateľa na úhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 proti odporcovi 3/ Slovenská republika – Ministerstvo životného prostredia je dôvodný.“*

Vznik majetkovej ujmy *„za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 spolu vo výške 42.679.461,- Sk“* pôvodný navrhovateľ odôvodňoval tým, že na časti prenajatých polí, ktoré patria do poľnohospodárskeho pôdneho fondu, nemôže kvôli ochrane zdrojov pitnej vody riadne hospodáriť, keďže rozhodnutím *«Východoslovenského krajského úradu v Košiciach, odboru poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva č. 924/82-Kú zo dňa 21. 12. 1982 rozhodol príslušný správny orgán vodohospodársky orgán v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zák. SNR č. 135/1974 Zb. na základe vodoprávneho konania dňa 24. 11. 1982 v zmysle § 19 zák. č. 138/1973 Zb. o vodách o vymedzení ochranného pásma a stanovení záväzných podmienok pre spôsob hospodárskeho využitia vo vymedzených ochranných pásmach pásmo odberu vody z Torysy pre „skupinový vodovod z nádrže Tichý potok I stavba, II. etapa“ tak, že vymedzil jednotlivé pásma hygienickej ochrany a stanovil záväzné podmienky pre spôsob využitia vo vymedzených ochranných pásmach. Rozhodol, že pásmo hygienickej ochrany prvého stupňa tvorí bezprostrednú ochranu povrchového odberného objektu z rieky Torysy, na ktoré nadväzuje vnútorné a vonkajšie pásmo*

hygienickej ochrany II. stupňa. Zároveň uložil právnenému predchodcovi žalobcu [REDACTED] [REDACTED] podmienok (špecifikovaných na s. 15 rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 1342/1998-1297 z 29. marca 2012, pozn. ústavného súdu), ktoré musel ako povinný subjekt tohto vodoprávneho konania dodržiavať». V tejto súvislosti pôvodný navrhovateľ tvrdil, že „stanovenie osobitnej sústavy obhospodarovania znamenalo so zreteľom na nerešpektovanie povinností uložených iným subjektom vyvolané viacnáklady a ekonomickú ujmu ktorú popísal v žalobe, ekonomická ujma sa týkala rastlinnej výroby, ďalej živočíšnej výroby“; jednalo sa „najmä o vývoz močovky, maštalného hnoja, prepravu krmív do silážneho žľabu a zo silážneho žľabu na jednotlivé farmy približne 9 km od jednotlivých hospodárstiev, t. j. na plochy odvrátené od rieky Torysy.“.

V odôvodnení medzitimného rozsudku okresný súd konštatoval, že „od vydania rozhodnutia bývalého KNV doposiaľ žiaden vodohospodársky orgán o týchto veciach nerozhodoval, aj keď podmienky dodržiavania osobitnej sústavy obhospodarovania boli pod sankciou od žalobcu vynucované a žalobca ich dodržiaval“. Na základe znaleckého posudku, z ktorého „vyplýva, že kvalifikácia režimu hospodárenia ako osobitná sústava obhospodarovania dáva základ vzniku majetkovej ujmy“, okresný súd „túto skutočnosť riešil ako predbežnú otázku podľa § 135 ods. 2 O. s. p., pretože vyriešenie tejto predbežnej otázky bolo dôležité pre rozhodovanie o celej veci ako takej“. V rámci vykonaného dokazovania okresný súd následne zistil, že „na strane žalobcu došlo k zníženiu hospodárskeho výsledku ako subjektu, ktorý hospodári na poľnohospodárskom pôdnom fonde. Táto majetková ujma je vyčísliteľná v peniazoch, o čom súd presvedčil žalobca, ale aj znalci presne špecifikovali majetkovú ujmu v peniazoch... Výšku tejto majetkovej ujmy a rozsah majetkovej ujmy súd ustáli až v konečnom rozhodnutí vo veci samej.“.

Podľa názoru okresného súdu majetkovú ujmu v súlade s „ust. § 6 ods. 4 zák. č. 307/1992 Zb. ... hradí štát“, preto v rámci skúmania pasívnej legitímácie „každého žalovaného samostatne ... je namieste použiť túto formu rozhodnutia podľa § 152 ods. 2 O. s. p., pretože vyriešením tejto otázky v medzitimnom rozsudku sa presne špecifikuje subjekt zodpovedný a konajúci v mene štátu, ktorý má na mysli ust. § 6 ods. 4 zák. č. 307/1992 Zb. platný v čase vzniku majetkovej ujmy, a tým sa odstráni pochybnosti vo vzťahu k rozsahu pasívne legitimovaných subjektov a prevzatie zodpovednosti za štát“.

Medzitimným rozsudkom okresný súd zároveň rozhodol, že: „Návrh navrhovateľa proti odporcom 1./ Slovenská republika – Ministerstvo pôdohospodárstva SR v Bratislave,

2./ Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Banská Štiavnica a 4./ Slovenská republika – Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava na úhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 nie je dôvodný.“

Medzitýmny rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 31. marca 2004.

3. Rozsudkom č. k. 7 C 1342/1998-554 z 19. októbra 2004 okresný súd rozhodol tak, že „... *Tretím výrokom... pripustil zmenu návrhu na začatie konania tak, že žalobca... si uplatňuje majetkovú ujmu za obdobie od 1. 4. 2000 do 31. 12. 2004 v sume 1.339.481,27 eur (40.353.212,70 Sk).*

Vo štvrtej výrokovej časti rozsudku súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania tak, že žalobca si uplatňuje úroky z omeškania...

Piatym výrokom súd nárok žalobcu za obdobie od 1. 4. 2000 do 31. 12. 2004 o náhradu majetkovej ujmy vo výške 1.339.481,27 eur (40.353.212,70 Sk) s prísl. vylúčil na samostatné konanie.

Šiestym výrokom rozsudku... súd čiastočne zastavil konanie o úhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 čo do sumy 159.052,94 eur (4.791.629,- Sk).

V siedmom výroku súd zaviazal žalovaného SR – Ministerstvo životného prostredia SR... zaplatiť žalobcovi majetkovú ujmu vo výške 1.257.645,62 eur (37.887.832,- Sk) so 17,6 % úrokom z omeškania od 1. 5. 2001 do zaplatenia, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Ôsmym výrokom v prevyšujúcej časti čo do úrokov z omeškania za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 súd návrh zamietol.

Zároveň posledným výrokom výroku rozsudku... súd vyslovil, že o trovách konania a o trovách štátu bude rozhodnuté v konečnom rozsudku vo veci samej.

Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť s výnimkou siedmeho výroku dňa 28. 12. 2004...

V odôvodnení tohto rozsudku vo vzťahu k siedmemu výroku... súd uviedol, že žalobca čiastočne počas konania vo veci sp. zn. 7 C 1342/1998 zbral žalobu späť a žiadal uhradiť za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 majetkovú ujmu nie vo výške 1.416.698,57 eur (42.679.461,- Sk), ale sumu 1.257.645,62 eur (37.887.832,- Sk). Táto suma je nižšia o sumu

159.052,94 eur (4.791.629,-Sk). V tejto časti vzhľadom na znalecké posudky žalobca zobral čiastočne žalobu späť.“

4. Na základe odvolania odporcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 1 Co 52/2005-615 z 19. apríla 2006 „zrušil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sumu 1.257.645,62 eur s prísl. a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu I. stupňa na ďalšie konanie“, pričom z dôvodu nesprávne použitej metódy „výpočtu majetkovej ujmy vzniknutej u subjektov oprávnených podľa § 6 ods. 4 citovaného zákona... úlohou súdu I. stupňa v ďalšom konaní malo byť pre účely presného zistenia výšky majetkovej ujmy na strane žalobcu od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000 nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z príslušného odboru“.

5. Uznesením č. k. 7 C 1342/1998-624 zo 7. augusta 2006 okresný súd „pripustil zmenu účastníkov na strane žalobcu tak, že namiesto žalobcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... bude na strane žalobcu ďalej vystupovať spoločnosť [REDAKOVANÉ]“.

6. Rozsudkom č. k. 7 C 1342/1998-1297 z 29. marca 2012 okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol, pričom „z dôvodu hospodárnosti konania musel ako prejudiciálne otázky už aj vzhľadom na charakter prejednávanej veci najskôr posúdiť vznesenú námietku premlčania, spornosť aktívnej a pasívnej legitímácie účastníkov konania, ako aj oprávnenosti samotného nároku žalobcu najmä pokiaľ sa týka obdobia, počnúc ktorým došlo k vyhláseniu osobitnej sústavy obhospodarovania“.

V tejto súvislosti okresný súd uviedol:

„Ohľadom vznesenej námietky premlčania nároku žalobcu, ktorá bola vznesená až po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku, ktorý ju preto neriešil a ktorú vzniesť je oprávnený účastník konania kedykoľvek až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, súd musí konštatovať, že táto je čiastočne dôvodná s poukazom na to, že právny predchodca žalobcu požiadal o vstup terajšieho žalovaného do konania podaním, ktoré dával ku dňu 21. 3. 2001 a ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené dňa 26. 3. 2001. Nárok žalobcu na náhradu majetkovej ujmy uplatnený v tomto konaní je uplatnený za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000. V prejednávanej veci na posúdenie otázky premlčania prichádza do úvahy všeobecná trojročná premlčacia lehota v zmysle Občianskeho

zákonníka (§ 100, 101), nakoľko ani Občiansky zákonník, ani žiadna subsidiárna norma neobsahuje pokiaľ sa týka premlčania nároku na vydanie majetkovej ujmy osobitnú premlčaciu lehotu. Na základe uvedeného je zrejmé, že nárok žalobcu uplatnený voči žalovanému v tomto konaní od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000, ktorý si prvýkrát uplatnil voči terajšiemu žalovanému dňa 26. 3. 2001 je premlčaný v časti žalovaného obdobia od 13. 10. 1995 do 26. 3. 1998 a nie je premlčaný v časti žalovaného obdobia od 27. 3. 1998 do 31. 3. 2000.

Pokiaľ sa týka námietky žalovaného, že žalobca nie je aktívne legitimovaným účastníkom konania z dôvodu, že na neho nebola postúpená pohľadávka jeho právneho predchodcu [REDACTED], ktorá bola vznesená až po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku, ktorý ju preto neriešil, súd uzatvára, že pohľadávka ktorá je predmetom tohto konania mala byť špecifikovaná v článku II. bode a) zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi pôvodným žalobcom [REDACTED] [REDACTED]... ako postupcom a terajším žalobcom ako postupníkom dňa 27. 4. 2005...

Táto pohľadávka bola zmluvou o postúpení špecifikovaná ako istina vo výške 1.257.645,62 eur a úroky z omeškania vo výške 17,6 % zo sumy 1.257.645,62 eur odo dňa 1. 5. 2001 do dňa jej zaplatenia voči dlžníkovi – SR – Ministerstvo životného prostredia SR, z titulu náhrady majetkovej ujmy priznanej postupcovi predmetným rozsudkom Okresného súdu v Poprade v právnej veci špecifikovanej v článku I. odsek 1.1 tejto zmluvy...

Aktívnu legitimáciu súd skúmal v medzitýmnom rozsudku len u právneho predchodcu žalobcu, nie však u terajšieho žalobcu ako iného subjektu občianskoprávných vzťahov, kde súd poukazuje, že Občiansky zákonník pri východiskovom princípe všeobecnej prevoditeľnosti práva zo záväzkových právnych vzťahov (§ 524) stanovuje prípady kde postúpiť pohľadávku nemožno. Konkrétne podľa ust. § 525 písm. c) Občianskeho zákonníka nemožno postúpiť pohľadávku, ktorá nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia (exekúciou). Aj keby predmetom postúpenia bola konkrétna (identifikovateľná) jestvujúca pohľadávka (nárok) na náhradu majetkovej ujmy (škody) proti štátu súd poukazuje na skutočnosť, že exekúciu nie je možné viesť proti ministerstvu, ktoré je rozpočtovou organizáciou, ktorej výdavky sa hradia zo štátneho rozpočtu už aj s poukazom na ust. § 8 ods. 10 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a doplnení niektorých zákonov, pričom prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu ako aj hnutelný

a nehnuteľný majetok obstaraný z týchto prostriedkov nepodliehajú výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov (napr. Exekučný poriadok).

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd uzatvára, že žalobca nie je vecne aktívne legitimovaným účastníkom tohto konania, t. j. nie je nositeľom práv na náhradu majetkovej ujmy, keď na žalobcu nebolo postúpené toto majetkové právo patriace pôvodnému žalobcovi.

Žalobca správne poukazuje na to, že právo na majetkovú ujmu za osobitnú sústavu obhospodarovania je právom podľa osobitného predpisu. Tým bol pôvodne zákon č. 307/1992 Zb., ktorý takéto právo priznával vlastníkovi pôdy (účinný v období od 25. 6. 1992 do 1. 5. 2004, zrušený zákonom č. 220/2004 Z. z.).

Zákon explicitne ako zákonnú podmienku pre priznanie majetkovej ujmy predpokladá vyhlásenie osobitnej sústavy obhospodarovania. Ten, v záujme koho sa vyhlási osobitnú sústavu obhospodarovania, zaplatí vlastníkovi vzniknutú majetkovú ujmu. Ak sa osobitná sústava obhospodarovania vyhlási vo verejnom záujme, uhradí túto ujmu štát (§ 6 ods. 4 zákona č. 307/1992 Zb.). Novelou zákona vykonanou zákonom č. 83/2000 Z. z. sa zákonná požiadavka osobitnej sústavy obhospodarovania ešte viac zvýraznila. Podmienkou úhrady majetkovej ujmy je vyhlásenie osobitnej sústavy obhospodarovania z niektorého dôvodu uvedeného v odseku 3. Majetková ujma podľa odsekov 5 a 6 sa uhrádza vlastníkovi a je splatná najneskôr do 30. septembra bežného roka (§ 6 ods. 7 zákona v znení novely).

Ako je zrejmé zo zákonnej úpravy, právo na náhradu majetkovej ujmy nie je možné priznať bez vyhlásenia osobitnej sústavy obhospodarovania. Vychádzajúc zo stavu zisteného z vykonaného dokazovania (§ 153 ods. 1 O. s. p.) jediným rozhodnutím o vyhlásení osobitnej sústavy obhospodarovania, ktoré sa viaže k pozemkom obhospodarovaným právnym predchodcom žalobcu, je rozhodnutie Okresného úradu v Levoči a odboru pozemkového, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 23. 7. 2001 č. k. 970/01/2001-Ma. Žalobca si v tomto konaní uplatňuje právo na náhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000.

Je teda zrejmé, že celé obdobie, za ktoré si žalobca uplatňuje právo na náhradu majetkovej ujmy, spadá do obdobia pred vyhlásením osobitnej sústavy obhospodarovania. Z tohto dôvodu nie je možné za obdobie do vzniku osobitnej sústavy obhospodarovania priznať žiadanú náhradu...

S poukazom na uvedené súd preto uzatvára, že žalobca nemá a ani jeho právny predchodca nemal nárok na majetkovú ujmu za obdobie do vzniku osobitnej sústavy obhospodarovania, teda do právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu v Levoči odboru pozemkového, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 23. 7. 2001 č. j.: 790/01/2001-Ma, a to z vyššie uvedených dôvodov. Pre vznik práva žalobca v uvedenom období, za ktoré si uplatnil svoj nárok od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000, nepreukázal vznik osobitnej sústavy obhospodarovania. Zákon pritom počíta s vyhlásením osobitnej sústavy obhospodarovania, a preto nie je významné, či žalobca napĺňal podmienky osobitnej sústavy obhospodarovania fakticky. Súd preto zamietol žalobu o náhradu majetkovej ujmy za celé žiadané obdobie, ktoré predchádzalo vyhláseniu osobitnej sústavy obhospodarovania...

Na základe uvedeného je teda zrejmé, že nárok žalobcu na náhradu majetkovej ujmy uplatňovaný s odkazom na ust. § 6 ods. 4 zákona č. 307/1992 Zb. za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 3. 2000, t. j. za obdobie predchádzajúce dňu právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia Okresného úradu v Levoči nemôže byť dôvodný, a to bez ohľadu na premlčanie časti nároku žalobcu. Do času právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia Okresného úradu v Levoči patrilo právnenému predchodcovi žalobcu iba a výlučne nárok, ktorého právny základ bol daný ust. § 19 ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, podľa ktorého náklady spojené s technickými úpravami v ochranných pásmach uloženými vodohospodárskym orgánom na ochranu vodného zdroja znáša organizácia, ktorej ochrana vodného zdroja slúži na plnenie úloh.

Z doterajšieho priebehu konania je však zrejmé, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu majetkovej ujmy a nie nárok na úhradu nákladov spojených s technickými úpravami v ochranných pásmach s tým, že žalobca si žalobou uplatňuje nárok, ktorého právny základ je daný ust. § 6 ods. 4 zákona č. 307/1992 Zb. a nie nárok, ktorého základ je definovaný ust. § 19 ods. 3 zák. č. 138/1973 o vodách.

Zároveň je zrejmé, že pri zmene právnej kvalifikácie vo vyššie naznačenom smere by nemohol byť súd viazaný právnym názorom vysloveným v právoplatnom medzitymnom rozsudku ohľadom pasívnej legitímácie žalovaného, a to nielen pokiaľ sa týka štátu ako povinného subjektu, ale ani posúdením otázky ktorý orgán je oprávnený konať za štát, nakoľko ten posudzoval pasívnu legitímáciu len pri právnej kvalifikácii uplatneného nároku titulom zákona č. 307/1992 Zb. a nezaoberal sa pasívnou legitímáciou žalovaného

a oprávnenosti orgánu konať za žalovaného v prípade, ak by bol právny základ nároku uplatnený v zmysle ust. § 19 ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, podľa ktorého tieto náklady znáša organizácia, ktorej ochrana vodného zdroja slúži na plnenie úloh.“

V závere uvedeného rozsudku okresný súd poukázal na zhodný právny názor vyplývajúci z rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 203/2009 z 25. februára 2010, ktorým *„odvolací súd rozhodoval v rámci vylúčeného nároku na samostatné konanie o odvolaní oboch účastníkov proti medzitýmnemu rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 7 C 129/2006-269 zo dňa 27. 8. 2009“*.

7. Na základe odvolania navrhovateľa považujúceho rozsudok okresného súdu *„za nesprávny, nezákonný a navyše arbitrárny, ktorý je výsledkom zjavnej svojvôle prvostupňového súdu a trpí vo svojej podstate aj nepreskúmateľnosťou“*, krajský súd *„preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods. 1, 2 O. s. p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal na nariadenom odvolacom pojednávaní [§ 214 ods. 1 písm. a) O. s. p.], doplnil vo veci dokazovanie (§ 213 O. s. p.) oboznámením správ Ministerstva životného prostredia SR z 27. 05. 2014 a Ministerstva financií Slovenskej republiky z 26. 05. 2014“* a rozsudkom č. k. 2 Co 75/2012-1471 zo 14. júla 2014 rozsudok okresného súdu (okrem výroku o trovách konania) potvrdil. Keďže na základe doplneného dokazovania dospel k názoru, že *„pre posúdenie platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 27. 04. 2005 je... právne významné zistenie, či predmetom postúpenia mohla byť taká pohľadávka, ktorá nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia, či exekúciou“*, vychádzajúc z toho, že *„... exekučno-právna imunita v zmysle... § 8 ods. 10 Zákona o rozpočtových pravidlách, sa vzťahuje nie na príslušný subjekt, ale na konkrétny majetok. Zákon v takomto prípade neposkytuje štátnym rozpočtovým organizáciám úplne vyňatie z exekúcie tým, že by ich explicitne uvádzal ako subjekty, proti ktorým je exekúcia absolútne neprípustná. Z exekúcie, či výkonu rozhodnutia sú vylúčené podľa zákona len konkrétne časti majetku.“*, druhým výrokom uvedeného rozsudku pripustil dovolanie na otázku, *„či súd v občianskom súdnom konaní z úradnej povinnosti skúma existenciu majetku na strane ústredného orgánu štátnej správy, ktorý nepožíva ochranu podľa § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. pri posúdení platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá smeruje proti štátu zastúpenému takýmto ústredným orgánom štátnej správy a to v zmysle § 525 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka“*.

8. Navrhovateľ presvedčený o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu podal proti nemu dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňoval jednak odňatím mu možnosti konať pred súdom podľa (v tom čase účinného) § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z dôvodu nesprávneho postupu krajského súdu pri doplnení dokazovania na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, pretože uvedené správy ministerstiev mu neboli doručené v dostatočnom predstihu, ako aj § 238 ods. 3 OSP, tvrdiac, že skúmanie otázky uvedenej v druhom výroku rozsudku krajského súdu *„nemá žiadny právny základ a ani vplyv na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky“*.

9. V priebehu dovolacieho konania navrhovateľ predložil najvyššiemu súdu zmluvu zo 17. júna 2016 o postúpení pohľadávky, ktorá je predmetom tohto sporu, na sťažovateľku a s jej súhlasom navrhol, aby namiesto neho vstúpila do konania.

10. Najvyšší súd prvým výrokom napadnutého rozsudku pripustil, aby do konania namiesto navrhovateľa vstúpila sťažovateľka a druhým výrokom napadnutého rozsudku dovolanie podľa § 448 Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej aj „CSP“) zamietol ako neopodstatnené.

Vo vzťahu k dovolacej námietke týkajúcej sa odňatia navrhovateľovi konať pred súdom najvyšší súd uviedol, že *„z obsahu spisu... vyplýva, že odvolací súd na pojednávaní konanom 14. júla 2014 v súlade s § 213 O. s. p. doplnil dokazovanie oboznámením vyjadrení Ministerstva životného prostredia SR a Ministerstva financií SR za prítomnosti dovolateľa i jeho právneho zástupcu. Dovolateľ sa následne k obsahu uvedených dôkazov vyjadril, pričom nenavrhol vykonanie ďalších dôkazov alebo odročenie pojednávania, resp. poskytnutie lehoty za účelom dodatočného vyjadrenia k výsledkom doplneného dokazovania. Vzhľadom k uvedenému a s prihliadnutím na to, že odvolací súd konal v intenciách § 122 a 123 O. s. p., nemohlo dôjsť k dovolateľom tvrdenému postupu zakladajúcemu procesnú vadu podľa § 237 písm. f) O. s. p.“*.

Podľa názoru najvyššieho súdu *„odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, výsledky dokazovania, vysvetlil, čoho sa žalobca domáhal, čo uvádzala žalovaná na svoju obranu, čím žalobca a žalovaná argumentovali v odvolacom konaní. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad*

a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery náležite vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu... Najvyšší súd vzhľadom na to dospel k záveru, že skutkové alebo právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.).“.

Vo vzťahu k dovolacej námietke týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci „v intenciách dovolacej otázky [§ 241 ods. 2 psím. c) O. s. p.]“, najvyšší súd poukázal na ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej, „ak oznámi postupca dlžníkovi, že pohľadávku postúpil postupníkovi, dlžník v zásade nemá v spore o úhradu pohľadávky k dispozícii obranu založenú na námietke neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, iba ak by išlo o niektorý z prípadov uvedených v § 525 OZ [R 46/2009, R (ČR) 61/2010, 21 Cdo 5427/2007 NS ČR, 29 Cdo 1796/2009 NS ČR, 33 Cdo 2969/2011 NS ČR, I. ÚS 2276/08 ÚS ČR]. Otázka neplatnosti nie je nevýznamná, ak je predmetom sporu o neplatnosť takejto zmluvy, resp. ak sa požaduje (uplatňuje) plnenie, ktoré predstavuje hodnotu neuhradenej postúpenej pohľadávky (R 46/2009).“. Podľa názoru najvyššieho súdu «v danom prípade bolo zo skutkového hľadiska preukázané, že v priebehu konania došlo medzi pôvodným žalobcom ([REDACTED]) ako postupcom a [REDACTED] ako postupníkom k postúpeniu pohľadávky, ktorej hodnota predstavuje predmet sporu. Táto pohľadávka pritom smeruje proti Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo životného prostredia SR. S dôrazom na túto okolnosť bolo potom pre posúdenie namietanej platnosti Zmluvy, a teda aj zodpovedanie otázky, či je daná aktívna legitimácia dovolateľa v tomto spore, právne významné zistenie, či takáto pohľadávka mohla byť predmetom postúpenia podľa § 525 ods. 1 veta druhá OZ. Za účelom vyriešenia tejto otázky odvolací súd výrokom rozsudku založil prípustnosť dovolania...

(Ne)platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 525 ods. 1 veta druhá OZ je nevyhnutné posudzovať vždy v intenciách ustanovenia vylučujúceho postihnutelnosť určitej pohľadávky, pričom dovolací súd je toho názoru, že pre vyslovenie neplatnosti postúpenia pohľadávky v prípadnom spore musí byť bez akýchkoľvek pochybností zrejmé,

že pohľadávka je absolútne nevyhnutelná. V preskúmanom prípade ide o ustanovenie § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z., ktoré predstavuje legislatívny nástroj ochrany prostriedkov štátneho rozpočtu a prostriedkov Európskej únie. Otázke exekučnej imunity majetku štátu a výkladu predmetného ustanovenia sa v náleze zo 4. júla 2012 sp. zn. PL. ÚS 111/2011... komplexne venoval Ústavný súd Slovenskej republiky... Pre úplnosť je potrebné uviesť, že ústavný súd v rámci spomínaného Nálezu, okrem iného, vyslovil právnu úpravu zakladajúcu absolútnu exekučnú imunitu štátu za nesúladnú s Ústavou SR a Dohovorom o ochrane základných ľudských práv a slobôd, následkom čoho stratili platnosť niektoré napadnuté ustanovenia. Po publikovaní Nálezu bola zákonodarcom prijatá novela Exekučného poriadku (zákon č. 230/2012 Z. z.), ktorým došlo k zavedeniu tzv. relatívnej exekučnoprávnej imunity určitého majetku štátu, čo v praxi znamená, že voči určitým majetkovým hodnotám je exekúcia absolútne neprípustná...

Dovolací súd aj na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že ustanovenie § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. nevyklučuje z exekúcie celý majetok rozpočtových organizácií, a preto je opodstatnené konštatovanie, že nie je možné iba s poukazom na uvedené ustanovenie bez ďalšieho vysloviť neplatnosť Zmluvy. Z výkladu tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že exekučnoprávna imunita sa vzťahuje nie na príslušný subjekt, ale na konkrétny majetok (porovnaj aj nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 240/2010, sp. zn. II. ÚS 509/2010). Neplatnosť Zmluvy by mohla nastať len v prípade, ak by bolo preukázané, že v čase uzavretia Zmluvy neexistoval majetok mimo rámca § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. ...

Odvolací súd za otázku právneho zásadného významu označil, či súd v občianskom súdnom konaní je povinný skúmať ex offo existenciu majetku na strane ústredného orgánu štátnej správy, vyňatého spod ochrany podľa § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z., pri posúdení platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá smeruje proti štátu zastúpenému takýmto ústredným orgánom štátnej správy v zmysle § 525 ods. 1 OZ. Dovolací súd posúdenie tejto otázky odvolacím súdom, že súd ex offo takúto povinnosť nemá, považuje za správne; dôkazné bremeno preukázať tieto skutočnosti zaťažuje žalobcu...

Vo všeobecnosti... platí, že dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností zaťažuje toho účastníka konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý tiež existenciu takýchto skutočností tvrdí.

V niektorých prípadoch však strana zaťažená dôkazným bremenom objektívne nemá a nemôže mať k dispozícii informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v spore, pričom protistrana má tieto informácie k dispozícii. V prípade, že strana zaťažená dôkazným bremenom prednesie aspoň „oporné body“ skutkového stavu a zvýši tak pravdepodobnosť svojich skutkových tvrdení, nastupuje „vysvetľovacia povinnosť“ protistrany. Nesplnenie tejto povinnosti bude mať za následok hodnotenie dôkazu v neprospech strany, ktorá „vysvetľovaciu povinnosť“ nesplnila. Zároveň tiež platí, že uvedenú „vysvetľovaciu povinnosť“ nemožno zamieňať s obrátením dôkazného bremena...

Dovolací súd v preskúmvanej veci zistil, že odvolací súd informačný deficit žalobcu o inom majetku žalovanej, ktorý by nepodliehal režimu § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z., odstraňoval uložením povinnosti žalovanej podať tieto informácie súdu, ktorú povinnosť si žalovaná aj splnila a poskytla informácie o svojom majetku v čase uzavretia Zmluvy. Ingerencia súdu sa totiž v takýchto prípadoch obmedzí len na výzvu adresovanú protistrane, v zmysle ktorej má táto predložiť informáciu o skutočnostiach, ohľadom ktorej je účastník v „informačnom deficite“. Nakoľko konanie žalovanej v tomto smere nemožno hodnotiť ako nekorektné a zavádzajúce, záver odvolacieho súdu o určení neplatnosti Zmluvy pre jej rozpor s § 525 ods. 1 veta druhá OZ je správny...

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalobca nepodložene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.».

11. S uvedenými závermi najvyššieho súdu sťažovateľka nesúhlasí a opakujúc argumenty jej právnych predchodcov „prioritne“ poukazuje na to, že „podstatnou skutočnosťou v predmetnom konaní je existencia právoplatného Medzitýmneho rozsudku, vo výroku ktorého Okresný súd rozhodol, že návrh Pôvodného žalobcu na úhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 21. 03. 2000 je voči Žalovanému dôvodný“. Sťažovateľka tvrdí, že je „zjavne nesporné, že predmetom ďalšieho konania po právoplatnosti Medzitýmneho rozsudku bolo už len určenie výšky vzniknutej majetkovej ujmy Pôvodnému žalobcovi za obdobie od 13. 10. 1995 do 31. 03. 2000, ktorú bol Žalovaný povinný zaplatiť Pôvodnému žalobcovi“ a že rozsudkom okresného súdu č. k. 7 C 1342/1998-1297 z 29. marca 2012 „došlo celkom zjavne k porušeniu právneho aspektu záväznosti Medzitýmneho rozsudku“. V tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie

najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 5/2011 z 29. apríla 2011, v ktorom judikoval, že: „*Medzitýmny rozsudok predstavuje rozsudok o základe uplatneného nároku. Základ uplatneného nároku definuje iba teória a judikatúra. Základom predmetu konania budú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku. Za základ prejednávanej veci, o ktorom môže súd rozhodnúť medzitýmnym rozsudkom, treba spraviť považovať všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatňovaného nároku, ktoré musí posúdiť, ak má súd o veci rozhodnúť, s výnimkou výšky nároku (RV/1968).*“ Podľa názoru sťažovateľky závery prijaté v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu sú v priamom protiklade s nálezom ústavného súdu vydaným vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 111/2011, v ktorom uviedol, aký ústavne konformný výklad sa má „*pri uvedenom legislatívnom ustanovení*“ aplikovať. Priznanie absolútnej imunity štátnym subjektom zapríčiňuje nemožnosť viesť proti nim nútený výkon, či už v exekúcii alebo súdnym výkonom rozhodnutia, právoplatných rozhodnutí súdov ani iných štátnych orgánov, a teda veritelia takto priznaných pohľadávok sú pri svojom uspokojení plne závislí od vôle uvedených subjektov ako povinných. Dochádza tak k evidentnej diskriminácii veriteľov, ktorí disponujú pohľadávkou voči štátu, pretože konštatovaním absolútnej exekučnej imunity štátu s odkazom na právnu úpravu v podstate neprípustne dochádza k zbaveniu povinnosti povinného (štátu) uhradiť pohľadávku, čo u iných subjektov nie je dosiahnuteľné. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pritom vyplýva, že nemožnosť dosiahnuť výkon rozhodnutia je zásahom do práva na riadne a pokojné užívanie majetku v zmysle čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (rozsudok vo veci Burdov proti Rusku zo 7. 5. 2002, č. 59498/00, bod 40). Európsky súd pre ľudské práva taktiež konštatoval, že uloženie nesplniteľného dôkazného bremena jednej strane civilného sporu je porušením zásady rovnosti zbraní, pretože právo na rovnosť účastníkov konania vyžaduje, aby dôkazné bremeno kladené na jedného účastníka konania nebolo neprimerané, čo vychádza zo všeobecnej požiadavky na dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu (rozsudok vo veci Metalco Bt. proti Maďarsku z 1. 2. 2011, č. 34976/05, bod 24). Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľka v závere sťažnosti uvádza, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, arbitrárny a právne závery tohto rozsudku sú ústavne nekonformné, pretože najvyšší súd sa nevysporiadal so skutočnosťami,

zohľadnenie ktorých je nevyhnutné pre posúdenie vecí, a rozhodol na základe nepodložených právnych konštrukcií, ktoré navyše dostatočne neodôvodnil.

II.

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

13. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

14. V rámci predbežného prerokovania sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd so zreteľom na ňou uplatnenú argumentáciu dospel k názoru, že nie je opodstatnená.

15. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi vo vzťahu k porušeniu základných práv a slobôd jasne preferuje materiálne hľadisko ochrany základných práv, a teda interpretuje právne predpisy z hľadiska ich účelu a zmyslu (I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, IV. ÚS 182/07, II. ÚS 410/2010). V tejto súvislosti ústavný súd stabilne judikuje, že prvoradou úlohou všeobecných súdov a zmyslom občianskeho súdneho konania je nachádzanie (hľadanie) hmotného práva a spravodlivé riešenie sporov medzi účastníkmi, resp. stranami sporu. S touto požiadavkou sa žalobca obracia na všeobecný súd s návrhom na začatie konania (žalobou), a to isté od neho očakáva aj strana žalovaná [porovnaj § 1 a § 3 OSP, čl. 1 a 2 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 a čl. 46 ods. 1 ústavy].

16. Žaloba je procesný úkon, ktorým sa žalobca obracia na súd s návrhom, aby o jeho určitém práve proti určitému žalovanému autoritatívne rozhodol; predmetom žaloby je tzv. žalobný nárok, ktorého formulácia musí vyplývať z jej obsahu a musí sa opierať o určitý právny dôvod vyplývajúci zo súhrnu tvrdených skutočností. Nepochybne presný, určitý a zrozumiteľný petit nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí návrhu na začatie

konania, ale je aj nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo (z materiálneho hľadiska) vykonateľné a aby nastali právne účinky, ktoré navrhovateľ sledoval podaním návrhu na začatie konania, a motívy, dosiahnutie ktorých navrhovateľ vyjadril a zdôvodnil aj v odôvodnení svojho návrhu. V zmysle § 42 ods. 3 v spojení s § 79 ods. 1 OSP obligatórnou náležitosťou návrhu na začatie konania je okrem iných nielen presné, určité a zrozumiteľné označenie, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha (petit), ale aj opísanie, akej veci sa návrh týka, resp. opísanie rozhodujúcich skutočností, o ktoré sa tento návrh na rozhodnutie opiera (odôvodnenie petitu), ktorých opísanie je prejavom tzv. povinnosti tvrdenia, teda povinnosti substancovať (vytvoriť materiálny základ) svoje skutkové tvrdenia tak, aby na ich základe mohol súd rozhodnúť. Inými slovami, tak ako všeobecný súd nie je spôsobilý konať a rozhodnúť o podaní, z ktorého nevyplýva návrh na rozhodnutie (absencia petitu), rovnako nie je spôsobilý rozhodovať ani o navrhovanom petite, ak nie je náležite odôvodnený (absencia odôvodnenia), pričom zložky návrhu, t. j. petit aj jeho odôvodnenie, je nevyhnutné vnímať a posudzovať v ich vzájomnom súzvuku a jednote ako zložky jednoliateho celku (návrhu na začatie konania) (m. m. I. ÚS 192/2015).

17. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (bod 10) ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na odvolacie konanie, pričom nezistil, že by tieto závery najvyššieho súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

18. Sťažovateľka ako podstatnú skutočnosť v napadnutom konaní uvádza existenciu medzitýmneho rozsudku, „vo výroku ktorého Okresný súd rozhodol, že návrh Pôvodného žalobcu na úhradu majetkovej ujmy za obdobie od 13. 10. 1995 do 21. 03. 2000 je voči Žalovanému dôvodný“, na základe ktorého jej ako právnej nástupkyňi pôvodného navrhovateľa vznikol nárok na zaplatenie pohľadávky proti odporcovi, avšak „záväznosť“ tohto medzitýmneho rozsudku v priebehu ďalšieho konania okresný súd, krajský súd ani najvyšší súd nerešpektovali a svojimi rozhodnutiami umožnili štátu (t. j. Slovenskej republike zastúpenej odporcom) zbaviť sa „povinnosti ktorá mu bola stanovená zákonom“.

19. Ústavný súd konštatuje, že mu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, listiny, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011). Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda nie je preskúmavať príslušné právne predpisy a prax všeobecných súdov *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli toho-ktorého sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy alebo kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy.

20. Pod právom na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania totiž treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 a § 129 ods. OSP; m. m. III. ÚS 60/04). Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie

ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným (I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

21. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľky na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 188/2013 z 28. januára 2014 (publikované aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov Slovenskej republiky 1/2015 pod číslom 5, s. 16 – 17), v ktorom uviedol, že: *„Medzitýmny rozsudok predstavuje rozsudok o základe uplatneného nároku. Súdna prax už v minulosti dospela k záveru, že za základ prejednávanej veci, o ktorom súd môže rozhodnúť medzitýmny rozsudkom, je potrebné spravidla považovať všetky sporné otázky vyplývajúce z uplatňovaného návrhu, ktoré musí súd posúdiť, ak má o veci rozhodnúť, s výnimkou výšky nároku. Sú to všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, ktoré musí súd posúdiť, ak má o veci rozhodnúť. Týmto rozsudkom sa súd vyjadruje k tomu, či žalobca má vôbec na požadované plnenie právo a v akom rozsahu. Rozhodnutie o základe veci je v prvom rade rozhodnutím o skutkovom základe sporu, ktorým je uplatnený nárok charakterizovaný a z ktorého sa odvíja právne posúdenie základu veci. Ide o všetky skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku, s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú samej výšky nároku (k tomu porovnaj: Drápal, L., Bureš, J. a kol., Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1029). Medzitýmny rozsudkom musí tak byť rozhodnuté o celom základe prejednávanej veci, nielen o určitej spornej právnej otázke, týkajúcej sa uplatneného žalobného nároku. Týmto rozhodnutím nemožno riešiť predbežné otázky. Výrok o predbežnej otázke, hoci aj vo veci rozhodujúcej, neprichádza do úvahy. Žiadna právna ani skutková otázka nemôže byť posudzovaná jednotlivo (samostatne) a odvolací súd sa k nej v takejto súvislosti nemôže vyjadrovať. Posúdenie predbežnej otázky nemôže byť vyjadrené formou výroku, ale sa môže prejaviť len v spôsobe rozhodnutia vo veci samej a môže byť uvedené len v odôvodnení rozsudku, pretože ako už bolo vyššie uvedené, základom veci je všetko, čo nemožno podriaadiť pod pojem výška uplatneného nároku, a preto musia byť vyriešené všetky otázky, nielen niektoré alebo dokonca len jedna z nich. Aj výrok medzitýmneho rozsudku by musel byť vyslovený tak, že nárok je opodstatnený (daný). Na tomto mieste je tiež treba uviesť, že je možné rozhodnúť iba kladným medzitýmny rozsudkom.“*

Obdobné kritéria platia od 1. júla 2016 aj pre medzitýmny rozsudok podľa § 214 ods. 1 CSP, pričom podľa § 214 ods. 2 CSP možno vydať aj medzitýmny rozsudok o prejudiciálne pôsobiacom práve.

22. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzitýmny rozsudok okresného súdu (tvoriaci prílohu sťažnosti) vydaný ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku zákonné kritériá kladené na takúto formu rozhodnutia nespĺňal, pretože nedáva odpovede na *„všetky skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku, s výnimkou okolností, ktoré sa týkajú samej výšky nároku“*, čo zreteľne preukazuje ďalší priebeh napadnutého konania (stručne) opísaný ústavným súdom v bodoch 3 až 10 tohto uznesenia. Za zmienku stojí, že hoci okresný súd v medzitýmnom rozsudku uviedol, že *„vykonal rozsiahle dokazovanie“* okrem iného aj *„znaleckým dokazovaním“*, z ktorého mal vyplynúť záver, že *„kvalifikácia režimu hospodárenia ako osobitná sústava obhospodarovania dáva základ vzniku majetkovej ujmy“*, skutočnosť je taká, že v ňom neuviedol ani len meno a priezvisko súdneho znalca, ktorého vypracovaním znaleckého posudku poveril, nieto ešte odpovede na skutkové otázky, zodpovedania ktorých sa od neho domáhal. V čase vydania medzitýmného rozsudku okresný súd zrejme nedisponoval ani rozhodnutím *„Okresného úradu v Levoči odboru pozemkového, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 23. 7. 2001 č. j.: 790/01/2001-Ma o vyhlásení osobitnej sústavy obhospodarovania, ktoré sa viaže k pozemkom obhospodarovaným právnym predchodcom žalobcu“*, ktoré bolo spôsobilé podstatným spôsobom ovplyvniť právne posúdenie danej veci týmto súdom. Naproti tomu okresný súd v medzitýmnom rozsudku viackrát uviedol, že predmetnú problematiku dovedty žiaden *„vodohospodársky orgán“* ani súdna prax neriešili.

23. Ústavný súd už v náleze č. k. PL. ÚS 111/2011-61 zo 4. júla 2012 uviedol, že *«Právna konštrukcia exekučnej imunity majetku vymedzeného spornými zákonnými ustanoveniami teda obsahovo spadá pod režim čl. 20 ods. 1 ústavy i čl. 1 dodatkového protokolu. Nútený výkon rozhodnutia podľa exekučného práva sa totiž vždy musí nevyhnutne pojmovo spájať nie iba s tvrdeným majetkovým nárokom, ale v dôsledku existencie exekučného titulu s už konštituovaným legitímnym očakávaním splnenia vykonateľne judikovanej pohľadávky veriteľa voči štátu. Aj ESLP pri rozhodovaní*

o subsumpcii peňažných pohľadávok pod čl. 1 dodatkového protokolu naplnenie pojmu „užívanie majetku“ interpretačne podmieňuje zistením, či pohľadávka je dostatočne uznaná za vykonateľnú (rozsudok z 9. decembra 1994 o sťažnosti č. 13427/87 vo veci Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece; § 59).». V uvedenom náleze taktiež uviedol: *„Imunita štátu bola aj predmetom individuálnej rozhodovacej činnosti ESHP vo veci Al Adsani v. Spojené kráľovstvo (sťažnosť č. 35763/97), ktorý v rozsudku z 21. novembra 2001 konštatoval, že normy upravujúce štátnu imunitu sú všeobecne uznanými pravidlami medzinárodného práva, a preto priznanie imunity štátu nemôže byť označené za neprimerané, a teda v rozpore s kritériom proporcionality (§ 55 a § 56)...“.* Ústavný súd v podrobnostiach na tento nálezh odkazuje s tým, že je potrebné vnímať ho nielen v kontexte okolností, za ktorých bol vydaný, ale aj následkov, ktoré vyvolal. V tomto smere interpretácii uvedeného nálezu najvyšším súdom pri rozhodovaní v napadnutom konaní nemožno nič vytknúť.

24. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05); všeobecný súd preto nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého rozsudku najvyššieho súdu spochybňovali, a keďže medzi týmto rozsudkom a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezistil žiadnu spojitosť, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Keďže z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nemožno vyvodíť nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd z dôvodu zjavnej

neopodstatnenosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť aj v tejto časti.

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

27. Nad rámec uvedeného ústavný súd upozorňuje právneho zástupcu sťažovateľky na to, že prípadnú zmenu označenia, pod akým vykonáva svoje živnostenské oprávnenie (IČO: ██████████), právnej formy svojej podnikateľskej činnosti ako advokátskeho spoločenstva (advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS), ale aj adresy, resp. sídla advokátskej kancelárie je žiaduce nahlásiť Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, resp. Slovenskej advokátskej komore, ktoré verejne prístupné registre takýchto podnikateľských subjektov vedú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2017